

O discuție între prieteni, cu DAN SCHOR

În timpul Seminarului de Jurnalism și Webmaster, desfășurat la Timișoara, la sfârșitul lui noiembrie 2004, au avut loc mai multe dezbateri legate de problemele actuale ale tinerilor evrei. În timpul acestora, fiecare dintre participanți și-a adus contribuția la discuție, enunțând diverse aspecte, apreciate sau combătute de către ceilalți. Astfel, mi-a venit ideea de a iniția această rubrică, în care vom sta de vorbă cu prieteni plecați din țară și ajunși în comunități diferite, pentru a înțelege din experiența lor din comunitățile de acolo și a încerca să o folosim cu succes și aici.

Pentru acest prim număr, am profitat de vizita lui Dan Schor în România, la mijlocul lunii ianuarie, și am decis să vorbim puțin despre experiența lui în cadrul comunității. Pentru cine nu-l cunoaște, Dan a plecat acum cinci ani în

SILVIU BARAD: - Dane, au trecut cinci ani de când ai plecat, perioadă suficientă ca să poți privi cu detașare ce a fost, dar, în același timp, o perioadă care să-ți permită aducerea aminte, cu acuratețe, a unor evenimente și realități de atunci... Ca să intrăm direct în subiect, ce așteptări aveai de la comunitate în acea perioadă?

DAN SCHOR: - După moartea Șef Rabinului dr. Moses Rosen (care s-a preocupat îndeaproape de soarta tinerilor), am perceput existența unei perioade destul de îndelungate, în care tinerilor nu le-a mai fost cultivată o conștiință a identității lor iudaice. Deși au existat inițiative pentru cooptarea tinerilor în diverse programe, ele nu au reușit să înlocuiască absența unui lider de talia Rabinului Moses Rosen și nici nu au lăsat suficientă libertate pentru ca aceștia să-și poată găsi propria cale de exprimare în cadrul F.C.E.R. Speram într-o descentralizare a Bucureștiului și în mult mai multe inițiative menite să-i ajute pe tinerii din toată țara să se cunoască mai bine.

- Care au fost lucrurile care ți-au plăcut cel mai mult la comunitate, în afară de celebrele tabere de la Cristian și Eforie Nord, pe care le-am îndrăgit cu toții?

- Trebuie să mă refer din nou la perioada

Rabinului Rosen. Cel mai mult a contat sentimentul că mă aflu într-o familie. De asemenea, sentimentul solidarității era foarte puternic, iar oamenii puneau mult suflet și cred că asta m-a atras de fapt cel mai mult.

- O întrebare mai delicată acum: care au fost lucrurile care ți-au plăcut cel mai puțin la comunitate și sperai să le găsești în altă parte?

- Centralizarea Bucureștiului și, în special, ceea ce e legat

Elveția, unde s-a perfecționat la Basel, sub îndrumarea violonistei Adelina Oprean (mulți ani, asistenta lui Yehudi Menuhin), iar în prezent, cu Gyula Stuller (la rândul său, asistentul lui Tibor Varga). În 2001, a înființat grupul de muzică klezmer „Stetl”, cu care a devenit, în scurt timp, cunoscut și invitat să concerteze la festivaluri de renume. În România, a obținut numeroase premii naționale, fiind cunoscut publicului românesc datorită recitalurilor de muzică de cameră susținute pe cele mai importante scene bucureștene, dar și ca solist în compania orchestrelor din țară și din Capitală. Până la plecarea sa în Elveția, era unul dintre tinerii cei mai activi ai comunității evreiești bucureștene - participa atât la programele organizate, cât și la realizarea lor.

de termenul „Conducere” - o instituție foarte greoaie; faptul că tot sistemul era incredibil de birocratic pentru o comunitate devenită atât de mică, ca cea din România. Mulți ani m-am întrebat de ce oare se întreține o asemenea situație?

- Dane, știu că revista aceasta va fi citită de un număr destul de mare de tineri, așa că aș vrea să aud și părerea ta despre rolul pe care l-a jucat comunitatea în viața ta de tânăr din România.

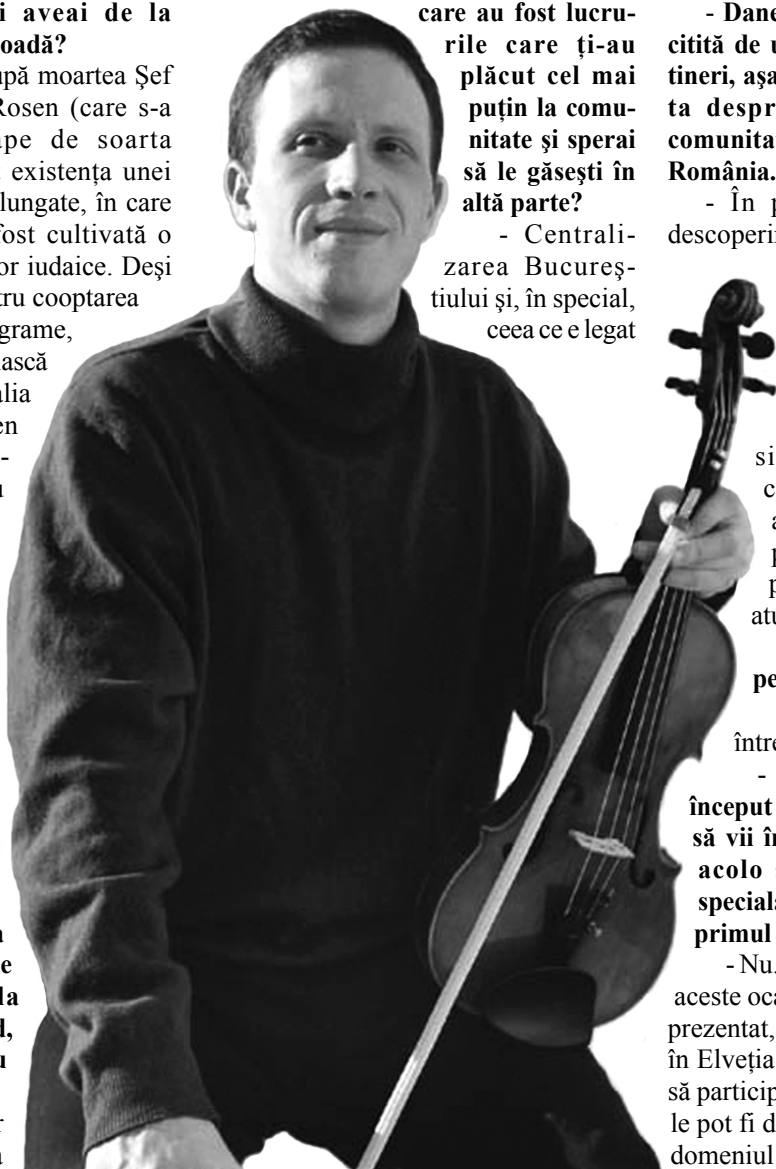
- În primul rând, rolul de redescoperire a „rădăcinilor”. Aceasta a coincis și cu perioada destul de delicată a adolescenței, în care foarte mulți tineri își caută identitatea. Doresc într-un fel să o realizez, să o conștientizez ca pe o necesitate, cred. Pe acest fond, comunitatea a însemnat o a doua familie, un ajutor psihologic, foarte important pentru dilemele vârstei de atunci.

- Când ai ajuns în Elveția, pe ce plan era viața comunitară?

- Dezvoltată, te rog, un pic întrebarea, ca să înțeleg mai bine.

- Mă refer la momentele de început din Elveția... Îți propuseși să vii în contact cu comunitatea de acolo sau așteptai o ocazie mai specială, o sărbătoare, pentru a face primul pas?

- Nu. Nu am așteptat nici una dintre aceste ocazii. M-am dus direct și m-am prezentat, de unde vin și cu ce mă ocup în Elveția. Le-am spus că aș fi bucuros să particip la viața comunitară și sper să le pot fi de folos cu ceva, de preferat în domeniul meu.

- Te-a sprijinit în vreun fel comunitatea de acolo?

- M-a sprijinit. Ce m-a impresionat foarte mult a fost ospitalitatea cu care m-au primit. Aproape că nu a existat Șabat - nu mai vorbesc de celelalte sărbători - la care să nu fiu invitat de către familiile din Basel. A fost un ajutor foarte important, contribuind la o adaptare și o integrare mai ușoară la diferențele enorme de mentalitate, de viață, de aici. De fapt, cred că această tradiție a ospitalității - venită, în primul rând, din „zona” familiilor și nu a instituției - constituie un specific al evreilor din Basel. E un model pe care orice colectiv

l-ar putea aplica. În România, țin minte că aceste inițiative particulare erau preluate de către comunitate. Dar de ce nu ar putea fiecare să invite la el acasă persoana pe care o vede prima dată în viață? S-ar rupe în felul ăsta multe bariere artificiale între oameni.

- Care au fost diferențele majore pe care le-ai perceput între comunitatea de acolo și cea de aici?

- Aici există o mare diferență, în primul rând, la nivelul structurii, al funcționării. Principiul după care este condusă comunitatea diferă foarte mult de cel din România. Nici una dintre funcțiile de conducere nu este remunerată. Se bazează pe voluntariat. De exemplu, atât președintele, cât și întregul comitet de conducere. Pe urmă, la alegeri, ei sunt votați de fiecare membru al comunității. Bugetul se bazează pe cotizații, la care se pot adăuga donații, după posibilitățile fiecăruia. Deci, cu alte cuvinte, dacă nu există implicare personală, nu există „comunitate”. E adevărat, în România situația este cu totul alta. Cea mai mare parte a bugetului se sprijină pe susținerea JOINT-ului. Un alt aspect ar fi granița dintre persoanele „religioase” și cele „nereligioase”, gândită încă de la nivelul organizațiilor pentru tineret. Locul în care tinerii până la 18 ani se pot întâlni este deja format pentru două grupuri: practicanți și laici. Aspectul acesta se regăsește, desigur, și mai departe, în întreaga mentalitate și structură a comunității.

- Care sunt diferențele de mentalitate?

- Mentalitățile variază în funcție și de condițiile sociale, dar există totuși niște caracteristici comune. În general, în Elveția predomină sentimentul de teamă, circumspecție: teama oamenilor de a-și exprima sentimentele. E nevoie de mult mai mult timp până să le câștigi încrederea elvețienilor. Abia după ce s-au asigurat că meriți încrederea lor, se

poate chiar lega o prietenie pe viață. Iată o diferență majoră, e adevărat, mai ales pentru cine vine din România. Această caracteristică se transmite și la evreii elvețieni, într-o măsură mai mică, dar clară.

- Ce lucruri de acolo crezi că se pot aplica și la noi, pentru îmbunătățirea activităților?

Deși departe, mereu cu sufletul acasă - „Un dialog al tuturor culturilor, în care ne putem cunoaște și înțelege mult mai bine, ca să ne putem privi în ochi fără frică”

- Seriozitatea, simțul responsabilității. Chiar dacă dispun de resurse financiare mai mari decât în România, aici lipsește fantezia, spontaneitatea românească în multe aspecte. Pe de altă parte, la capitolul organizare, pe elvețieni nu-i întrece nimeni. În România sunt oameni cu un potențial extraordinar, dar din lipsa unei discipline, a seriozității, sau din pricina inversării adevăratelor priorități, cele mai frumoase idei eșuează în niște proiecte lamentabile.

- Crezi că ar trebui să existe o colaborare între comunități? Sau fiecare se adaptează „clientelei” locale?

- Sunt convins că umanitatea a fost creată ca să comunice. Fără iubire, fără comunicare, toate funcționează greoi și obositor. Deci, o colaborare cât mai variată. În ceea ce mă privește, am dorit mult să transpun în fapte ideea aceasta, chiar prin mijloacele profesiei mele.

„Bagajul” educației personale, al vieții comunitare din România, împletit cu realitățile elvețiene, l-am concretizat prin crearea grupului klezmer «Stetl», în 2001. Iată un exemplu care a rodit prin acest grup, promovat și de comunitatea de aici. Iar reușita cea mai mare în acest sens a avut loc în 2002, când am prezentat un concert cu specific

neconvențional: „Influența folclorului românesc în muzica clasică și în muzica klezmer”. El s-a produs la invitația președintelui României (la Palatul Cotroceni), prilejuită de aniversarea a 126 de ani de la înființarea primului Teatru de limba idiș din lume. Muzica

este poate limbajul universal care ne poate rupe cel mai ușor obișnuințele, deschizându-ne astfel inimile. Avem multă nevoie de un dialog sincer, nu numai între noi. Un dialog al tuturor culturilor, în care ne putem cunoaște și înțelege mult mai bine, ca să ne putem privi în ochi fără frică.

- Dan, când crezi că ne vom revedea?

- Pe 8 mai, voi susține un concert alături de pianista Lena Vieru, la Sala Mare a Ateneului Român din București. Vă invit pe toți!

- Și ce veți cânta?

- Anatol Vieru - „Crăciun” pentru vioară și pian; Claude Debussy - „Sonată pentru vioară și pian”; George Enescu - „Sonata a III-a pentru pian și vioară în caracter popular românesc”.

- Îți urez mult succes!

Silviu Barad
sbarad@yahoo.com

Repere biografice - Dan Schor

□ În 2001, înființează grupul de muzică klezmer „Stetl”, cu care devine, în scurt timp, cunoscut și invitat să concerteze în Germania și Elveția, la festivaluri de renume cum ar fi: „Chassidic Festival Zürich”, „EXPO 2002”, „La Quinzaine Culturelle Moutier”. Realizează înregistrări pentru Radio „DRS Schweiz” (Elveția).

□ În România, a obținut numeroase premii naționale pentru virtuozitate (1983, 1987, 1988) și pentru cea mai bună interpretare a muzicii contemporane românești (1984). Este laureat al Concursului „Mozart” de la Cluj (1994). A obținut premiul al II-lea la Concursul Internațional de vioară „Citta di Stresa” - Italia (1991). E finalist al Concursului „Rameau au Chateau” - Franța (1991) și laureat (Premiul al II-lea) al Concursului Internațional „Duo Solistic” de la București (1998), competiție la care a obținut și Premiul Special al Juriului pentru interpretarea Sonatei a III-a „în caracter popular românesc”, de George Enescu (împreună cu pianista Lorelei Petrescu).

□ Dan Schor este cunoscut publicului românesc și prin numeroasele recitaluri de muzică de cameră susținute pe cele mai importante scene bucureștene, începând cu 1987 (Ateneul Român, Sala Radio, Muzeul „George Enescu”, Universitatea de Muzică), cât și ca solist în compania orchestrelor din țară și din Capitală. Între 1998-2001, a fost asistent la Universitatea de Muzică București - la catedra de muzică de cameră. A fost invitatul unor emisiuni la radio și la televiziune.